

Een ideologisch seksschandaal

Columns - 3 juli 2023 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

Daar is het toch weer gebeurd, deze keer zelfs zonder dat ik het zag aankomen. Nadat de Duitse media zich begin juni met een opvallende massaliteit op het seksschandaal rond de zanger van de band Rammstein hadden gestort, ging de discussie plotseling moeiteloos over in een ideologische polarisatie over bijna alles - niet alleen over misbruik in de muziekindustrie, maar ook over niets minder dan de omgang met de Duitse geschiedenis.

Voor wie het gemist heeft: de band Rammstein is al meer dan een decennium de meest succesvolle Duitse band in binnen- en buitenland, ondanks, of beter gezegd: dankszij zijn harde provocaties, zowel rond seksualiteit als over Duitse historische gevoeligheden. Schandalen begeleiden de band al dertig jaar, en het heeft ze marketingtechnisch nooit slecht gedaan. Maar dit nieuwe schandaal lijkt nu toch van een andere orde te zijn.

De kwestie begon eind mei met de 24-jarige Ierse Shelby Lynn, die het vermoeden heeft dat ze na een Rammstein-concert in Vilnius gedrogeerd is, met als doel seks met de 60-jarige zanger Till Lindemann te hebben. Toen ze geschokt zei dat ze dat niet wilde zou hij boos zijn geworden, al drong hij verder niet aan. De volgende dag ontdekte ze onverklaarbare grote blauwe vlekken op haar lichaam. In de weken erna werden meerdere, meestal anonieme getuigenissen van jonge vrouwen gepubliceerd die soortgelijke ervaringen met de zanger zeggen te hebben. Even luid klonken direct daarop de ontkenningen van de band en Lindemanns naaste omgeving.

Merlijn Schoonenboom verbindt in zijn maandelijkse column persoonlijke ervaringen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen in Duitsland.

De Berlijnse justitie doet inmiddels onderzoek of de beschuldigingen kloppen, maar de grootste opwinding in de media blijkt helemaal niet over mogelijk strafbare feiten te gaan, maar over de seksuele praktijken van de zanger in het algemeen. Het belang van de zaak gaat niet om de strafrechtelijke relevantie, zoals een onderzoeksjournaliste het tijdens de ARD-talkshow 'Hart aber Fair' formuleerde, maar om de 'maatschappelijke relevantie'. Jonge vrouwelijke fans

worden volgens haar weliswaar niet letterlijk tot seks gedwongen, maar wel zo geïntimideerd dat ze doen wat er van hen verlangd wordt.

Daarmee is de discussie over Lindemann deel van de bredere MeToo-problematiek in de muziekindustrie geworden. Deze kritische blik op grensoverschrijding in de popcultuur is belangrijk, maar al snel heeft het spectrum aan beschuldigingen zich nog verder uitgebreid, zoals dat alleen in Duitsland kan. De regeringscommissaris Felix Klein, die de bestrijding van antisemitisme in Duitsland als zijn opgave heeft, kwam in een interview zelfs met de zwaarste beschuldiging. 'Antidemocratische discriminatie als antisemitisme, vrouwenverachting en racisme gaan vaak hand in hand', zegt hij, en verwijst daarbij naar de omstreden Deutschland-trailer uit 2019, waarin de bandleden zich als concentratiekamp-gevangenen hebben verkleed.

Je kan deze PR-trailer uit 2019 of de muziek op zichzelf smakeloos vinden, maar Rammstein van racisme of nazisme beschuldigen is feitelijk onjuist. De band probeert weliswaar weinig subtiel de Duitse gevoeligheden, maar heeft vaak ostentatief laten zien dat 'het hart links slaat', zoals een songtitel luidt. Nog merkwaardiger wordt het als de kritiek zich ook nog eens richt op de Oost-Duitse achtergrond van de band, die nu door sommigen als oorzaak van ieder mogelijk wangedrag wordt aangehaald.

Het Rammstein-schandaal is daarmee deel geworden van het veel bredere gepolariseerde Duitse debat. De fronten verhardden zich, de feiten doen allang niet meer ter zake. Veel (mannelijke) fans ontkennen nu extra koppig dat er überhaupt iets mis is met Lindemanns gedrag - terwijl veel progressieve media iedereen die 'zijn Rammstein-tickets niet verkoopt of laat verlopen', zoals muziekcriticus Michael Pilz van Die Welt het formuleert, 'als reactionair en misbruik-ontkenner' vastnagelen.

Een dergelijke ideologisering van het debat is een internationaal probleem, maar in Duitsland zit er altijd nog een extra moralistische lading bij. Als de nazi-beschuldiging eenmaal in de lucht hangt, is het met iedere discussie afgelopen. Zo verliep het met de vluchtelingencrisis, met de corona-discussie, en nu zelfs al met de omgang met een band. Een ding is zeker: het misbruikprobleem wordt er niet mee opgelost.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/55859/een-ideologisch-seksschandaal>